

Estudi jurídic

written by Cabassers.org | 14/01/2022

A Catalunya hi ha diversos municipis i nuclis de població que tenen noms oficials que no compleixen la normativa lingüística de Institut d'Estudis Catalans, i que estan escrits amb faltes ortogràfiques o en idiomes diferents del català, cosa que entra en contradicció amb la Llei de Política Lingüística. Podeu veure la llista de topònims il·legals [aquí](#). El Decret 139/2007 estableix un procediment de rectificació d'aquests topònims a instància del Govern, que acaba generant contradiccions internes a les normes per dos motius: permet que els ajuntaments rebutgin la proposta de rectificació que els faci el Govern i, teòricament, els faculta a incomplir la Llei de Política Lingüística, que és la que determina com s'han d'escriure els noms de lloc. En aquest estudi veurem qui té l'obligació de corregir aquesta situació.

1. LA NATURALESA JURÍDICA DEL PROBLEMA DE LA TOPONÍMIA OFICIAL NO NORMATIVA AL PRINCIPAT DE CATALUNYA.

L'anomenada "[toponímia oficial no normativa](#)" (marcada amb un asterisc al *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya*) és il·legal perquè no compleix el que estableix l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, que diu clarament que "els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans, excepte els de la Vall d'Aran, que tenen

l'aranesa”

Es tracta de determinar qui té la responsabilitat d'aquest incompliment (si els ajuntaments per l'autonomia local i la legislació de règim local, o el Govern de la Generalitat pels vicis del Decret 139/2007 i la nul·litat de ple dret de les inscripcions al Registre del sector públic local de Catalunya). Determinar clarament la responsabilitat també permetrà dirigir la reclamació del compliment de la llei a la part obligada a fer-ho.

2. L'AUTONOMIA LOCAL NO EXONERA DEL COMPLIMENT DE LA LLEI.

Els decrets de denegació de canvi de nom oficial a Josa i Tuixén (Decret 397/2004) i a la Torre de Cabdella (ACORD/GOV/72/2016) demostren que l'autonomia local emparada per la legislació de règim local no permet vulnerar l'article 18 de la Llei 1/1998, de política lingüística. El principi d'autonomia local (garantit pels arts. 137 i 140 de la Constitució), com és obvi, està condicionat al marc de la Llei (art. 3 de la Carta Europea d'Autonomia Local) i al principi de legalitat de l'administració pública (art. 103 de la Constitució). Les pretensions dels ajuntaments de Josa i Tuixén i la Torre de Cabdella es van denegar perquè no s'ajustaven al que disposa l'art. 18 de la Llei 1/1998, de manera que aquestes resolucions de denegació són la interpretació que fa el Govern de la Generalitat de la manera com la Llei 1/1998 s'imbrica amb la legislació de règim local a l'hora de regular la toponímia oficial que depèn dels ajuntaments. Si l'autonomia local regulada per la legislació de règim local protegís i blindés aquest suposat (i inexistent) dret dels ajuntaments a establir com s'ha d'escriure un topònim oficial (funció exclusivament reservada a l'IEC via art. 18.1 de la Llei 1/1998), aquests decret i acord denegant les pretensions dels ajuntaments de Josa i Tuixén i la Torre de Cabdella no existirien, ja que s'hauria acceptat el que demanaven en lloc de rebutjar-ho, justament per incomplir la llei de Política Lingüística. Els primers

decrets de correcció de denominació oficial de molts municipis, publicats el 1982, són explícits en la diferenciació entre “canvi” i “fixació”: “Atès que no es tracta d’un canvi de nom en el sentit de substituir-lo per un altre de nou o estrany, sinó de fixar el que correspon a una correcta grafia catalana” (per exemple, Decret 74/1982 i 75/1982, DOGC 220, 05/05/1982, p. 1034-1035). Això mostra que el legislador és conscient de la naturalesa diferent dels conceptes de canvi i fixació gràfica.

Igualment, si la voluntat popular tingués cap pes en una decisió així (via consulta no referendària, o acord d’un ple), tampoc no s’hagués produït la denegació de canvi de nom oficial a aquells ajuntaments. L’únic que protegeix i garanteix l’autonomia local en la toponímia que és competència dels municipis, via Decret 139/2007, és la potestat de canviar un nom de lloc (com el cas de Santa Maria de Corcó per l’Esquirol, o Sant Carles de la Ràpita per la Ràpita), però en cap cas determinar de quina manera s’ha d’escriure un nom de lloc (no s’hauria permès mai que aquells ajuntaments decidissin, ni fessin votar, l’ortografia dels topònims). És a dir, el gust i la voluntat de les persones només es pot tenir en compte per a decidir entre dues opcions igualment legítimes. Però no es pot decidir entre una opció legítima i correcta, i una altra d’il·legítima i incorrecta.

3. LA DETERMINACIÓ DE LA RESPONSABILITAT

Per altra banda, la Resolució GRI/2935/2012, per la qual es dona conformitat al canvi de nom del municipi de Roda de Barà, que passà a dir-se Roda de Berà, estableix un precedent d’ús del Decret Legislatiu 2/2003 i del Decret 139/2007 per a dur a terme una correcció d’una grafia toponímica (segons el que disposa l’art. 18.1 de la Llei 1/1998) entesa com a canvi de nom. Això, doncs, ofereix una via per la qual els ajuntaments amb formes toponímiques no normatives poden corregir-les, i, si els dona la potestat per a fer-ho, també els obliga a ajustar-se al que disposa l’art. 18.1 de la Llei 1/1998, pel

principi de legalitat de l'administració pública (art. 103 de la Constitució). El segon punt de la part resolutiva de la Resolució GRI/2935/2012 especifica que s'incorpora la modificació de nom oficial de Roda de Berà al Registre d'ens local de Catalunya (actualment denominat Registre del sector públic local de Catalunya). Això deixa clar que la via de la responsabilitat és doble. Per un costat, la té l'administració local (que si té potestat per a corregir grafies de topònims oficials també té l'obligació de complir el que la llei estableix sobre aquests noms oficials, és a dir, l'art. 18.1 de la Llei 1/1998). Però per l'altre, també la tenen el Departament de Presidència i la Direcció General d'Administració Local, de la qual depèn el Registre del sector públic local de Catalunya: el principi d'interdicció de l'arbitrarietat dels poders públics, contemplat a l'article 9.1 de la Constitució, fa que calgui declarar il·legal la inscripció en aquest registre de les formes toponímiques oficials que no compleixen l'ordenament jurídic vigent, per vulnerar allò que disposa l'art. 18.1 de la Llei 1/1998. Per tant, per l'article 47 de la Llei 39/2015 de Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques, la inscripció d'aquestes formes toponímiques al Registre és nul·la de ple dret, perquè es basa en acords que infringeixen l'ordenament jurídic vigent. I és aquí on comença la responsabilitat de l'administració de la Generalitat.

3.1 LA RESPONSABILITAT DEL GOVERN.

Justament, el principi de jerarquia normativa (art. 9.3 de la Constitució i art. 1 del Codi Civil) fa que el Decret 139/2007, de 26 de juny, pel qual es regulen la denominació, els símbols i els registres d'ens locals de Catalunya, que regula i desenvolupa el procediment pel qual els ajuntaments poden canviar el nom oficial de municipis i nuclis contemplat als articles 30 i 31 del Decret Legislatiu 2/2003 (text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya) calgui declarar nuls els articles d'aquest Decret 139/2007 que

contradiuen l'art. 18.1 de la Llei 1/1998. Concretament, aquest Decret 139/2007 dona potestat als ajuntaments per a canviar els topònims de municipis i nuclis de població, però no per a determinar-ne la grafia, funció que continua reservada a l'IEC per l'art. 18.1 de la Llei 1/1998. Els arts. 5.1 i 15 del Decret 139/2007 preveuen que el Govern pot proposar una rectificació de nom d'un municipi o nucli al seu ajuntament si aquest nom "no s'adiu amb la toponímia catalana o si hi ha incorreccions lingüístiques", i el mecanisme dels arts. 6 i 15.2 permet que l'ajuntament interpel·lat desestimi la proposta per silenci administratiu o acord desfavorable. Això, si fos possible, implicaria, per part dels ajuntaments, la facultat de vulnerar l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, cosa que evidentment no pot ser, com demostren les denegacions de canvi de nom oficial a Josa i Tuixén i la Torre de Cabdella citades al principi d'aquest text. Tornant al principi de jerarquia normativa, aquest fa que els articles del Decret 139/2007 que contradiuen l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 siguin nuls, ja que un Decret és una norma de rang inferior a una Llei. Per tant, i com que el que confereix oficialitat a un topònim és la seva inscripció al registre del sector públic local de Catalunya (en aquest sentit, l'art. 1 transcendeix el mer efecte declaratiu, que s'expressa a l'art. 16.1 del Decret 139/2007), que depèn de la Direcció General d'Administració Local del Departament de Presidència, la responsabilitat de corregir les inscripcions en aquest registre basades en acords que no compleixen l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 i que per tant són nuls de ple dret (art. 47 de la Llei 39/2015) és del Govern de la Generalitat de Catalunya, ja que no queden emparats pel principi d'autonomia local, que té com a límit el marc de la llei (art. 3 de la Carta Europea d'Autonomia Local). Per a un desenvolupament de la via de la correcció d'ofici pels vicis del Decret 139/2007, vegeu [aquest article](#). Tanmateix el criteri l'administració de la Generalitat és traspassar la responsabilitat als ajuntaments, ja que considera la potestat administrativa de suspensió dels actes locals contrària al principi d'autonomia local (tot i que

d'acord amb l'art. 65 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de las Bases del Règim Local, la Generalitat pot requerir a l'administració local que anul·li els actes o acords que infringeixin l'ordenament jurídic) i perquè la legislació de règim local, tant la bàsica estatal com l'autonòmica, confereixen als plens la potestat de canviar les denominacions oficials dels municipis, i tècnicament una rectificació de grafia es considera un canvi de nom (com prova la RESOLUCIÓ GRI/2935/2012, que al mateix títol ja diu que "dóna conformitat al **canvi de nom** del municipi de Roda de Barà, que passa a denominar-se Roda de Berà").

3.2 LA RESPONSABILITAT DELS AJUNTAMENTS.

A l'hora de cercar responsabilitats hi ha una segona interpretació possible del Decret 139/2007 i dels articles que inviten a complir la Llei 1/1998 i no ho exigeixen perquè permeten declinar-ho: pel principi d'autonomia local, mencionat al preàmbul del decret, es trasllada tota la responsabilitat de l'incompliment a l'ajuntament que rebutja la proposta del Govern, ja que això implica rebutjar complir l'article 18.1 de la Llei 1/1998, que és el que estableix que la toponímia té "com a única forma oficial la catalana, d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans". L'article 5.1 del Decret 139/2007 té un redactat que parafraseja l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 de forma inequívoca en determinar que el Govern pot proposar una modificació de nom "quan la denominació del municipi no s'adigui amb la toponímia catalana, hi hagi incorreccions lingüístiques o pugui haver-hi confusió amb la denominació d'un altre municipi". D'alguna manera, tot això fa que qui rebutgi el suggeriment de rectificació del Govern rebutgi, a la pràctica, l'aplicació de l'art. 18.1 de la Llei 1/1998. Aquest és el vici inherent al Decret 139/2007, que crea contradiccions internes a les normes, que tanmateix es poden resoldre pel principi de jerarquia normativa.

També cal tenir en compte que la pròpia legislació estableix

el procediment pel qual s'ha d'executar l'obligació de l'art. 18.1 de la Llei 1/1998: els punts 2 i 3 del mateix art. 18 de la Llei 1/1998 (que estableixen que la determinació dels noms dels municipis i nuclis es regeixen per la legislació de règim local i que correspon als ajuntaments determinar-los), els articles 30 i 31 del Decret Legislatiu 2/2003 (que estableixen que el nom d'un municipi només es pot canviar si així ho acorda el ple, com ho fa la legislació bàsica de l'Estat als arts. 22.2 b i 123.1 e de la Llei 7/1985, Reguladora de les Bases de Règim Local) i els articles 2 i 14 del Decret 139/2007 (que corroboren l'anterior i afirmen el mateix pels noms dels nuclis) estableixen aquest procediment. I una qüestió procedimental, òbviament, no pot ser usada per a vulnerar part de la legislació. En altres paraules: no es pot al·legar que perquè un nom de municipi o nucli només es pot canviar si ho acorda un ple, per aquest motiu no calgui que l'ajuntament compleixi l'obligació establerta a la mateixa Llei 1/1998 sobre els requisits que ha de complir qualsevol topònim oficial de Catalunya, sinó tot el contrari: com que la potestat de canviar la denominació oficial és del ple, té l'obligació de complir l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 de Política Lingüística.

4. L'EXERCICI DEL DRET DE PETICIÓ COM A VIA DE RECTIFICACIÓ

Mitjançant una instància adreçada al Ple, exposant la legislació que vulnera i sol·licitant que la compleixi sense dilacions, ja que l'obligació no les admet, es pot demanar que un ajuntament, en exercici del principi d'autonomia local, compleixi l'art. 18.1 de la Llei 1/1998. El dret de petició és un dret fonamental reconegut a l'article 29 de la Constitució, al 29.5 de l'Estatut (Ley Orgánica 6/2006 i Decret 306/2006) i regulat per la Llei Orgànica 4/2001 i el Decret 21/2003, que estableix el procediment que cal seguir quan les peticions s'adrecen a les institucions catalanes. L'article 157.1 del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya,

estableix que “Els ciutadans poden exercir el dret de petició davant les autoritats locals sol·licitant l’adopció d’actes o acords en matèria de llur competència”. Segons els articles 30.1 i 31 del DL 2/2003, i l’art. 2.1 del Decret 139/2007, la potestat per a dur a terme un canvi de denominació d’un municipi (fins i tot si es vol entendre com a canvi de denominació una correcció ortogràfica, com permet argumentar el precedent que suposa la Resolució GRI/2935/2012) és del Ple de l’ajuntament, i per tant es compleix el requisit de l’article 157.1. El silenci administratiu com a resposta a una sol·licitud d’aquesta naturalesa tindria valor desestimatori (article 54.2 de la Llei 26/2010, del 3 d’agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya, i article 24 de la Llei 39/2015, de Procediment Administratiu Comú), i per tant equivaldria a desestimar una petició que demana el compliment de la llei.

5. VULNERACIÓ DE DRETS FONAMENTALS PROTEGITS PER LA CONSTITUCIÓ.

L’art. 15 de la Constitució estableix la protecció de la integritat moral i prohibeix el tracte degradant. La toponímia oficial no normativa vulnera aquest article 15 de la Constitució, ja que forçar els ciutadans a escriure incorrectament topònims en les seves relacions amb l’administració, és una lesió de la integritat moral de les persones i constitueix un tracte degradant, ja que se les obliga a escriure topònims amb faltes ortogràfiques, com si fossin ignorants que desconeixen les normes d’ortografia del seu idioma, i això provoca un sentiment de vexació i d’humiliació. Haver d’escriure un topònim segons la voluntat arbitrària d’algunes persones que el van fer oficialitzar amb deturpacions fa dècades, sense atendre cap principi científic ni tenir en compte res més que la seva voluntat, i no segons com disposen la norma ortogràfica i la llei és, sense cap mena de dubte, una imposició humiliant. Justament per aquest motiu i amb aquest objectiu el franquisme desnormativitzà tota la

toponímia de Catalunya el 1939 (que havia estat oficialitzada amb les formes normatives el 1933 pel Decret de la Conselleria de Governació, BOGC núm. 119, de 14/11/1933). Ja a l'abril del 1938 el govern franquista derogà l'Estatut d'Autonomia de Catalunya i abolí la Generalitat (BOE n. 534, 08/04/1938, p. 6674), i aquesta fou la base per a retornar a les grafies prenortatives dels topònims catalans. Actualment, el manual "[Ortografia catalana](#)", de l'Institut d'Estudis Catalans, que recull les normes ortogràfiques de la llengua catalana, assenyala com a exemples de faltes ortogràfiques les formes toponímiques "Cabacés" (pàg. 54) i "Figaró" (pàg. 76). Ambdues són les formes oficials dels topònims dels municipis de Cabassers i el Figueró i Montmany. Resulta evident, doncs que obligar els ciutadans a usar formes oficials incorrectes, en alguns casos fins i tot significades com a exemples de faltes ortogràfiques al manual d'ortografia de l'idioma, contravé les disposicions de l'art. 15 de la Constitució, que garanteixen la integritat moral i prohibeixen el tracte degradant a les persones. Aquest tipus de toponímia també vulnera els principis protegits per la Ley 15/2022, de 12 de julio, integral para la igualdad de trato y la no discriminación, que desenvolupa els articles 9.2, 10 i 14 de la Constitució: no pot ser que alguns ciutadans, per la voluntat arbitrària d'alguns ajuntaments, es vegin forçats a usar topònims oficials deturpats, mentre a la majoria de la població se li garanteix l'ús de topònims que compleixen la Llei de Política Lingüística.

6. LA IMPOSSIBILITAT D'UNA CONSULTA POPULAR NO REFRENDÀRIA

Tampoc no hi ha base jurídica per a convocar una consulta popular no referendària, per tal que els empadronats en un municipi es pronunciïn sobre la fixació gràfica d'un topònim. Aquesta tasca, recordem-ho, està reservada exclusivament a l'IEC per l'art. 18.1 de la Llei 1/1998. A més, la Llei 8/1991, reconeix l'autoritat lingüística només a l'IEC. La Llei 10/2014, de 26 de setembre, de consultes populars no

refrendàries i altres formes de participació ciutadana, estableix a l'art. 1.1 que els ajuntaments només poden convocar consultes sobre el seu àmbit competencial. És evident que la fixació gràfica dels topònims i l'autoritat lingüística estan reconegudes només a l'IEC, per la legislació citada més amunt, i no als ajuntaments, i que per tant aquests no poden convocar consultes sobre aquesta matèria, ja que no en tenen les competències. A banda, l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 estableix una obligació, i tampoc no es pot sotmetre a consulta si un ajuntament ha de complir o no la llei: l'ha de complir obligatòriament pel principi de legalitat de l'administració pública (art. 103 de la Constitució). Però aquí hi ha més impediments que fan una consulta així impossible de convocar: l'art. 11.5 de la Llei 10/2014 diu que no es poden formular consultes que puguin afectar, limitar o restringir els drets i les llibertats fonamentals de la secció primera del capítol II del títol I de la Constitució. L'art. 15 de la Constitució queda enquadrat dintre d'aquest títol I del capítol II, i això fa impossible convocar una consulta popular no refrendària, ja que implicaria pronunciar-se sobre els drets que garanteix.

Per acabar-ho de reblar, una consulta d'aquestes característiques apuntaria cap a un escenari incompatible amb l'art. 9.3 de la Constitució, que estableix que tot acte administratiu dels òrgans de l'Estat ha d'estar sotmès a l'ordenament jurídic vigent, per a evitar l'arbitrarietat de la voluntat de les persones. No hi ha millor mostra d'aquesta arbitrarietat que vol evitar l'art. 9.3 de la Constitució que preguntar sobre el gust, preferències personals i voluntat del públic sobre una matèria que ha de ser com regula la Llei 1/1998. Seria absurd, a més, fer votar l'ortografia: no es pot preguntar a ningú si prefereix que el topònim del lloc on viu s'escrigui correctament, o si en canvi vol que es faci amb faltes ortogràfiques.

Hi ha un altre impediment, que sorgeix de la mateixa llei que

regula aquest tipus de consultes, que impossibilita sotmetre a consulta popular no referendària l'obligació legal d'adaptar la grafia oficial d'un topònim a la norma de l'idioma. L'article 21.1 de la Llei 10/2014 diu literalment: "La campanya i el debat públic tenen per finalitat facilitar la informació i el contrast de posicions sobre l'objecte de la consulta i demanar el suport a les persones legitimades per a participar-hi". Com, i sota quins criteris, podria demanar-se suport per una de les dues opcions, la que defensaria mantenir incorreccions lingüístiques que contradiuen el que disposa la llei 1/1998, a la grafia oficial del topònim? I encara, si es pretengués que la pregunta fos un subterfugi que no preguntés directament sobre les grafies sinó sobre l'inici del procediment, caldria entrar al fons de la qüestió pel que disposa aquest mateix article 21.1: iniciar, o no, un procediment per a fer què? Com resulta evident, és impossible defugir el fons de la qüestió, que en una consulta plantejada en aquests termes seria preguntar sobre si qui és convocat a expressar-se prefereix una grafia lingüísticament correcta o una d'incorrecta com a forma oficial d'un topònim. S'acabaria preguntant, finalment, fos quin fos el plantejament, sobre si cal o no complir l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, i sobre si cal o no fer cessar les vulneracions als drets protegits per l'art. 15 de la Constitució.

7. ALTRES VULNERACIONS DE DRET QUE CAUSA LA TOPONÍMIA OFICIAL NO NORMATIVA.

Addicionalment, la toponímia oficial no normativa causa altres perjudicis i vulneracions del dret:

a) El Decret 133/2020, de 17 de novembre, sobre l'establiment i l'ús de la toponímia i sobre la Comissió de Toponímia fa obligatori l'ús dels topònims oficials a Catalunya (als àmbits que regulen els arts. 4, 5, 6 i 8), amb el supòsit que tots "tenen com a única forma oficial la catalana" (art. 2). Tanmateix, els topònims que són oficials amb formes no normatives generen frau de llei, ja que el Decret 133/2020 fa

obligatori l'ús de les seves formes oficials, tot i no complir l'art. 18.1 de la Llei 1/1998. El frau de llei es genera perquè s'aconsegueix el contrari del propòsit del Decret 133/2020, que és protegir la toponímia catalana i garantir-ne l'ús. Amb els topònims amb incorreccions lingüístiques passa que unes formes no normatives es veuen emparades per una protecció i una obligatorietat que no els correspon, com deixa clar l'art. 2.1, que especifica que els noms dels municipis tenen com a única forma oficial la catalana, abans de desplegar la resta de l'articulat, que fa referència a oficialitat i obligatorietat d'ús. L'article 2.1 del Decret 133/2020 fa que, en realitat, el fet que topònims no normatius siguin oficials quedi fora de la legalitat (com ho fan també els arts 2 i 18.1 de la Llei 1/1998), i no corregir la toponímia oficial no normativa és el que provoca el frau de llei, en fer beneficiàries aquestes formes impròpies de totes les garanties que el mateix decret proporciona a les formes oficials dels topònims, amb el pressupòsit que són normatives i catalanes. Una altra contradicció que es genera és que l'aplicació d'aquest decret obliga a cometre faltes ortogràfiques als àmbits que regula, si s'escriu, en el seu marc, qualsevol dels topònims oficials no normatius que encara hi ha a Catalunya.

b) Vulnera el principi de neutralitat dels poders públics, ordenat per la Constitució. L'art. 9.3 prohibeix l'arbitrarietat d'aquests poders públics, i l'art. 103.1 diu que l'Administració Pública "serveix amb objectivitat els interessos generals i actua d'acord amb els principis d'eficàcia, jerarquia, descentralització, desconcentració i coordinació, amb ple sotmetiment a la llei i al Dret". També l'art. 14 estableix la igualtat davant la llei. L'anomenada "toponímia oficial no normativa" no compleix el que la legislació determina perquè pugui ser oficial (la Llei de Política Lingüística del Parlament de 1998 i, en quatre casos, la de Memòria Democràtica del Congrés de 2022). Per tant, els poders públics no poden mantenir com a denominació oficial

dels municipis formes partidistes i que no representen a tots els ciutadans ni a l'Administració mateixa perquè no compleixen la Llei, i per tant van en contra de l'interès general. En aquest sentit, la Sentència del Tribunal Suprem 1206/2021 ho deixa clar: "no hi ha cap interès general superior, en l'ordre constitucional, al de què la llei es compleixi", i afegeix que "l'interès general o públic pertany i beneficia als ciutadans, no a l'Administració".

c) Vulnera les disposicions de l'ONU i la UNESCO per a la protecció de la toponímia com a bé cultural immaterial de la humanitat, esmentades al preàmbul del Decret 133/2020, i sobre les quals es fonamenta el mateix decret: vulnera la Resolució IX/4 de la IX Conferència de les Nacions Unides sobre la normalització dels noms geogràfics (2007), que considera que els topònims formen part del patrimoni cultural immaterial de la humanitat i que s'han d'inventariar, protegir i promoure s'acord amb la Convenció de la UNESCO per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial, de 17 d'octubre de 2003. Com afirma el preàmbul del Decret 133/2020: "la resolució esmentada s'ha d'emmarcar per la contribució més àmplia dels organismes especialitzats de l'ONU a l'estandardització dels noms geogràfics i la protecció del pluralisme lingüístic en aquest àmbit. En el marc del Consell d'Europa, s'inclouen referències a la protecció de la toponímia en la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries de 1992 (article 10.2.g), d'aplicació a la llengua catalana segons l'instrument de ratificació del tractat, i el Conveni marc per a la protecció de les minories nacionals de 1995 (article 11.3)". La salvaguarda de la toponímia també és reconeguda, a la legislació espanyola, a l'art. 2 de la Ley 10/2015, de 26 de mayo, para la salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial.

d) Vulnera l'art. 20 de la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea i l'art. 14 de la Constitució, que estableixen que totes les persones són iguals davant la llei. Els qui estan empadronats en municipis i nuclis de població amb formes

toponímiques que no respecten l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 veuen que pel Decret 133/2020 han d'utilitzar topònims incorrectes perquè són oficials (tot i ser-ho en contra de la Llei 1/1998). Així doncs, legislació pensada per a un ús homogeni de la toponímia acaba causant efectes diferents segons si les persones estan empadronades en municipis amb topònims oficials que respecten l'art. 18.1 de la Llei 1/1998 o no: mentre que la legislació garanteix a tothom un ús dels topònims sense incorreccions, als empadronats als municipis i nuclis amb formes oficials no normatives els garanteix el contrari. Això és també una forma de discriminació pels motius establerts a l'[art. 3, punts e\) i f\)](#) de la Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no discriminació, i a l'[art. 2](#) de la Ley 15/2022, de 12 de julio, integral para la igualdad de trato y la no discriminación, ja que es discriminen els ciutadans per raó de llengua, en forçar-los a usar topònims amb incorreccions lingüístiques, i també per motius ideològics, en obligar-los a fer anar les deturpacions imposades pel franquisme per a desprestigiar l'idioma que encara són oficials (Cabacés, Capmany, Lladó i Rialp).

e) En un pla més simbòlic que legal, també vulnera l'[article 32](#) de la Declaració Universal de Drets Lingüístics, que estableix que "tota comunitat lingüística té el dret de fer ús dels topònims en la llengua pròpia del territori, en els usos orals i escrits, i en els àmbits privats, públics i oficials" i que "té el dret d'establir, preservar i revisar la toponímia autòctona. Aquesta no pot ser suprimida, alterada o adaptada arbitràriament, com tampoc no pot ser substituïda en cas de canvis de cojuntures polítiques o d'altre tipus". Si bé aquesta declaració és simbòlica i no té força de Llei, i per tant no pot ser invocada com a fonament de Dret, la Generalitat de Catalunya [la considera](#) part del marc legal de la llengua catalana.

8. LA LEGISLACIÓ DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

La Ley 20/2022, de 19 de octubre, de Memoria Democrática, fa

canviar la toponímia imposada pel franquisme a l'article 35.2. Els topònims oficials no normatius d'imposició franquista (Cabacés, Capmany, Lladó i Rialp) van veure la seva ortografia modificada per la dictadura per motius polítics. El BOGC núm. 119 (14/11/1933, [pàgs. 990-995](#)) oficialitzava les formes normativitzades dels noms dels municipis de Catalunya. El BOE n. 534, 08/04/1938, [p. 6674](#), publicava una llei del govern franquista que abolia la Generalitat i la seva legislació, de manera que a mesura com els municipis catalans anaven essent ocupats per l'exèrcit sublevat, se'ls canviava el nom oficial per les formes anteriors a la normativització de 1933.

El preàmbul de la [Llei 12/1982](#), que regulava el procediment de canvi de nom dels municipis de Catalunya, també feia èmfasi en el mal que el franquisme havia fet a la toponímia, i en la necessitat de restaurar-la: "La Generalitat de Catalunya, el 20 d'abril de 1931, encomanà per decret a la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans la revisió del nom dels municipis de Catalunya quant a l'ortografia, i el restabliment de la forma catalana dels que havien estat castellanitzats. El 1939 els noms d'aquesta llista foren novament sotmesos a deformacions ortogràfiques i a adaptacions al castellà, i el nom dels municipis que han resultat d'agregacions o de segregacions de nuclis de població del 1939 ençà presenta sovint formes arbitràries, allunyades de la tradició catalana. Es fa necessari, doncs, de promulgar una norma que ens permeti, tot respectant l'autonomia municipal en aquesta matèria, l'aplicació efectiva d'una toponímia correcta als municipis de Catalunya."

L'[article 3.6](#) de la Ley 20/2022 reconeix la comunitat, la cultura i la llengua catalana com a víctimes del franquisme, i [el 4.4](#) reconeix la política de repressió que van patir l'idioma i la cultura catalanes. L'[art. 30](#) diu que les víctimes definides per aquella llei tenen dret al reconeixement i a la reparació integral, en les dimensions individuals i col·lectiva. Pel propòsit restaurador i

reparador d'aquesta llei de Memòria Democràtica, les formes toponímiques deturpades imposades pel franquisme seran substituïdes per les formes normatives. Torna a aparèixer en aquest punt la garantia constitucional del dret a la integritat moral i la prohibició del tracte degradant (art. 15): la toponímia fou deturpada per motius polítics, com un element més de la política de repressió contra la llengua i la cultura catalana, i per tant el manteniment d'aquelles formes imposades per la dictadura és incompatible amb la protecció del dret a la integritat moral que garanteix l'art. 15 de la Constitució. L'[agència EFE](#) informà de l'afectació de la nova Ley 20/2022 sobre la toponímia d'imposició franquista el novembre de 2022.

9. CONCLUSIÓ

L'article 18.1 de la Llei 1/1998 de Política Lingüística diu literalment que "els topònims de Catalunya tenen com a única forma oficial la catalana d'acord amb la normativa lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans". Un canvi de grafia toponímica no es considera diferent d'un canvi de denominació oficial (RESOLUCIÓ GRI/2935/2012, de Roda de Berà) perquè la legislació bàsica estatal (Llei 7/1985) no fa cap diferència al respecte i només parla de canvi de nom, i per tant els articles 5 i 6 del Decret 139/2007 queden com un mer procediment potestatiu del Govern, contradictori amb el que disposa la Llei de Política Lingüística, i que per tant, pel principi de jerarquia normativa, no poden ser tinguts en compte i en cap cas no poden servir d'excusa a cap Ajuntament per a rebutjar complir la legislació lingüística a la toponímia. L'atribució de canviar el nom oficial del municipi correspon exclusivament al ple (Arts. 22.2 b i 123 1 e de la Llei 7/1985; Arts. 30 i 31 del DECRET LEGISLATIU 2/2003 i Arts. 2 i 3 del DECRET 139/2007), i aquest està obligat a adoptar les resolucions necessàries per a satisfer el principi de legalitat que estableix l'art. 9 de la Constitució, i per tant el ple té l'obligació d'adoptar els acords que portin al

compliment de l'art. 18.1 de la Llei 1/1998, de Política Lingüística.

10. DISPOSICIONS CITADES

[Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea.](#)

[Carta europea de les llengües regionals o minoritàries](#), 1992.

[Convenció de la UNESCO per a la Salvaguarda del Patrimoni Cultural Immaterial](#), de 17 d'octubre de 2003.

[Resolució IX/4](#) de la IX United Nations Conference on the Standardization of Geographical Names (2007).

[Constitució espanyola.](#)

[Carta Europea de Autonomia Local](#). Hecha en Estrasburgo el 15 de octubre de 1985.

[Instrumento de ratificación](#) del Convenio-marco para la protección de las Minorías Nacionales (número 157 del Consejo de Europa), hecho en Estrasburgo el 1 de febrero de 1995.

[Ley 7/1985](#), de 2 de abril, Reguladora de las Bases del Régimen Local.

[LLEI 8/1991](#), de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans.

[LLEI 1/1998](#), de 7 de gener, de política lingüística.

[Ley Orgánica 4/2001](#), de 12 de noviembre, reguladora del Derecho de Petición.

[DECRET LEGISLATIU 2/2003](#), de 28 d'abril, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya.

[Ley Orgánica 6/2006](#), de 19 de julio, de reforma del Estatuto de Autonomia de Cataluña.

[LLEI 26/2010](#), del 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya

[LLEI 10/2014](#), del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana.

[Ley 10/2015](#), de 26 de mayo, para la salvaguardia del Patrimonio Cultural Inmaterial.

[Ley 39/2015](#), de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas.

[Llei 19/2020](#), del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no

discriminació

[Ley 15/2022](#), de 12 de julio, integral para la igualdad de trato y la no discriminación

[Ley 20/2022](#), de 19 de octubre, de Memoria Democrática

[DECRET 74/1982](#), de 18 de març, que fa referència al canvi de nom del municipi de Torrebesses pel del seu origen català, que és Torrebesses.

[DECRET 75/1982](#), de 18 de març, que fa referència al canvi de nom del municipi de Granadella pel del seu origen català, que és la Granadella.

[DECRET 21/2003](#), de 21 de gener, pel qual s'estableix el procediment per fer efectiu el dret de petició davant les administracions públiques catalanes.

[DECRET 397/2004](#), de 5 d'octubre, pel qual es denega el canvi de nom del municipi de Josa i Tuixén pel de Josa i Tuixent.

[DECRET 306/2006](#), de 20 de juliol, pel qual es dona publicitat a la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya.

[DECRET 139/2007](#), de 26 de juny, pel qual es regulen la denominació, els símbols i el registre d'ens locals de Catalunya.

[DECRET 133/2020](#), de 17 de novembre, sobre l'establiment i l'ús de la toponímia i sobre la Comissió de Toponímia.

[RESOLUCIÓ GRI/2935/2012](#), de 27 de desembre, per la qual es dona conformitat al canvi de nom del municipi de Roda de Barà, que passa a denominar-se Roda de Berà.

[ACORD GOV/72/2016](#), de 7 de juny, pel qual es denega el canvi de nom del municipi de la Torre de Cabdella pel de la Torre de Capdella.

HISTÒRIQUES:

Decret de Governació de [13 de novembre de 1933](#).

Ley del Ministerio del Interior de [5 de abril de 1938](#).

[LLEI 12/1982](#), de 8 d'octubre, per la qual es regula el procediment per al canvi de nom dels municipis de Catalunya.

SIMBÒLIQUES:

Declaració Universal de Drets Lingüístics, 1996.

Articles relacionats:

- Així vulnera l'Estat de Dret la toponímia oficial no normativa
- Cal resoldre la incoherència dels topònims oficials no normatius
- Carambola de despropòsits
- Corrupció i toponímia
- Els diacrítics a la toponímia
- El Govern espanyol diu que els ajuntaments han de complir la Llei de Memòria Democràtica
- El Govern pot rectificar d'ofici els topònims amb incorreccions lingüístiques?
- És l'hora del Govern
- Hem demanat a la Consellera de Justícia que la futura llei de Memòria Democràtica de Catalunya faci retirar la toponímia franquista
- Hem demanat la modificació de la legislació de règim local per garantir el compliment de la Llei de Política Lingüística a la toponímia
- La capacitat coercitiva de la Llei de Memòria Democràtica
- La continuïtat de la il·legitimitat franquista
- La Declaració Universal de Drets Lingüístics
- La definició jurídica de la toponímia oficial no normativa
- La devaluació de l'ordenament jurídic català
- La gènesi de la inseguretat jurídica a la normativa que regula la toponímia oficial
- La grafia Cabacés no es va oficialitzar legalment
- La legislació de règim local i la toponímia
- La Llei de governs locals hauria de nàixer lliure de vicis toponímics
- La Llei de Memòria Democràtica i la toponímia
- La normativa internacional que vulneren els topònims

oficials no normatius

- La nul·litat de ple dret
- La solució només pot ser judicial
- L'autonomia municipal i la toponímia
- La toponímia franquista no té defensa jurídica possible sense caure al revisionisme
- La vulneració de la integritat moral
- Les mentides de la Memòria del projecte del Decret de Toponímia (133/2020)
- Per què no es pot votar la grafia d'un topònim?
- Perpignan? Toulouse? Podeu demanar la correcció dels topònims dels indicadors de les carreteres
- Qui ha d'eliminar la toponímia oficial no normativa?
- Toponímia i prevaricació
- Un cas pràctic que mostra per què el Govern ha de corregir la legislació de règim local
- Votar si s'ha de complir la llei és un disbarat